

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

ΘΕΜΑ: ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

60 ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΞΑΝΘΗΣ
ΤΑΞΗ Γ
ΤΜΗΜΑ 3

2003-2004

ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Project)
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

6ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΞΑΝΘΗΣ

Τάξη: Γ' Τμήμα: Γ3

ΘΕΜΑ: «ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ»

Σχολικό έτος 2003-2004

Επιμέρους θέματα

- α. ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**
- β. ΧΡΗΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**
- γ. ΑΣΚΗΣΗ ΜΕΣΩ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ**

Καθηγητές: 1) ΓΑΤΕΛΑ ΧΡΥΣΑ (ΠΕ05)
2) ΚΑΡΑΤΖΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΑ (ΠΕ02)
3) ΡΟΥΜΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΠΕ11)

Α΄ ΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΣΚΟΠΟΣ

Σεβασμός της διαφορετικότητας των πολιτισμών των άλλων.

Να αναδείξουμε την διαφορετικότητα στην κουλτούρα σαν στοιχείο και αφετηρία ανοχής- δημιουργικότητας και όχι σαν αιτία σύγκρουσης και περιθωριοποίησης των μαθητών.

Στόχοι: (Παιδαγωγικοί - Κοινωνικοί - Γνωστικοί κλπ.)

<i>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</i>	1. Να βελτιώσουν τις φυσικές σωματικές τους ικανότητες ταχύτητα, ευλυγισία, ευκίνησια 2. Να αναπτύξουν την αντιληπτική τους ικανότητα κινησιακή αντίληψη, οπτική αντίληψη, ακουστική αντίληψη, ικανότητα συντονισμού.
<i>Συναισθηματικός τομέας</i>	3. Να διασκεδάσουν, να χαρούν, να εκφραστούν και να αναπτύξουν τη φαντασία τους. 4. Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές, όπως: αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. 5. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, δικαιοσύνη, συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.

<i>Γνωστικός τομέας</i>	6. Να μάθουν οι μαθητές μέσα από την έρευνα την νέα διαδικασία μάθησης. Να μάθουν πώς να μαθαίνουν. 7. Να γνωρίσουν παιχνίδια άλλων πολιτισμών - χωρών και να τα συγκρίνουν με τα δικά τους. 8. Να γίνει έρευνα και καταγραφή παραδοσιακών παιχνιδιών.
<i>Κοινωνικός τομέας</i>	9. Να αναπτύξουν κοινωνικές αρετές, συνεργασία, ομαδικό πνεύμα. 10. Να αναγνωρίζουν και να δέχονται τη συμμετοχή όλων. 11. Να γνωρίσουν την έννοια του ατόμου και της ομάδος. 12. Να μάθουν να τηρούν τους κανόνες των παιχνιδιών και μέσω αυτών τους κανόνες της κοινωνίας 13. Άνοιγμα του σχολείου - μαθητών στην διαφορετικότητα αλλά και στην κοινωνία 14. Αποδοχή και σεβασμός της διαφορετικότητας

Υλικά	Γραφική ύλη - φωτογραφική μηχανή - βιντεοκάμερα υπολογιστές
πηγές	Βιβλιογραφία - περιοδικά-δίκτυο ιντερνέτ - γονείς γειτονικά πρόσωπα μεγάλης ηλικίας
Ομάδες	Διαχωρισμός του τμήματος σε ομάδες των 4-5 ατόμων διαφορετικής καταγωγής και θρησκείματος
Δραστηριότητες	προτάσεις θεμάτων από τους μαθητές - προβληματισμός - επιλογή θέματος σχεδιασμός του project καθορισμός του σκοπού και στόχων της εργασίας διαχωρισμός ομάδων-δημιουργία ερωτηματολογίου-συλλογή υλικού παρουσίαση του υλικού των ομάδων εντός τμήματος δημιουργία αφίσας με τα παιχνίδια που καταγράφηκαν ιδιοκατασκευές κάποιων παιχνιδιών δημιουργία ενός σχεδίου με στήλες όπου θα καταγραφούν λέξεις που θέλουν οι μαθητές σε διαφορετικές γλώσσες π.χ καλημέρα, Σε αγαπώ σε ελληνικά, πομάκινα, τουρκικά, ρωσικά, αλβανικά εκμάθηση των παιχνιδιών από όλους σε εξωτερικό χώρο φωτογράφιση - βιντεοσκόπηση μαθητών κατά την διάρκεια ενασχόλησης με το πρόγραμμα και παρουσίασης παιχνιδιών παρουσίαση - προβολή αυτών. συζήτηση - επανατροφοδότηση. δημιουργία εντύπου διαστάσεων Α4 περιληπτική - σκιτσογραφική παρουσίαση του θέματος στο τέλος παρουσίαση - έκθεση του υλικού σε πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου. παρουσίαση των παιχνιδιών στο σχολείο με θεατές τους συμμαθητές αλλά και σε κεντρικό τμήμα της πόλης με θεατές τους πολυπολιτισμικούς κατοίκους της πόλης με τα πολλά χρώματα

Β' ΦΑΣΗ: Υλοποίηση - διεξαγωγή δραστηριοτήτων

1ο δίωρο	Προβληματισμός επιλογή θέματος σχέδιο εργασίας (Project)
2ο δίωρο	Διαχωρισμός ομάδων. Δημιουργία ερωτηματολογίου. Οδηγίες στους μαθητές για τον τρόπο που θα κινηθούν, για το που θα βρύνε υλικό πως θα αξιολογούν και πως θα παρουσιάσουν το υλικό τους οδηγίες για τον τρόπο συνεργασίας.
3ο δίωρο	Παρουσίαση του υλικού τους από τις ομάδες μέσα στη τάξη. Αναφορά στα παιχνίδια που τα βρήκανε πως παίζονται. Δημιουργία αφίσας. Σχεδιασμός. Παρουσίαση του υλικού της ομάδος σε μια αφίσα με στόχο την συνεργασία όλων των μαθητών.
4ο δίωρο	Δραστηριότητα στο προαύλιο. Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα παιχνίδια της και όλοι οι μαθητές παίζουν και ασχολούνται με αυτά.
5ο δίωρο	Άλλο ένα δίωρο ενασχόλησης με τα παιχνίδια λόγω του ενδιαφέροντος των παιδιών. Φωτογράφιση των παιχνιδιών. Βιντεοσκόπηση.
6ο δίωρο	Παρουσίαση φωτογραφιών και βίντεο. Δημιουργία τρίπτυχου. Αξιολόγηση του προγράμματος, συζήτηση με τους μαθητές καταγραφή απόψεων - συμπερασμάτων - σχολίων - προτάσεων.
	Παρουσίαση όλου του προγράμματος σε εκδήλωση στο τέλος της σχολικής χρονιάς ή και εκτός σχολείου.

Γ' ΦΑΣΗ: Αξιολόγηση

	▶ Στα ομαδικά παιχνίδια αναδείχθηκαν πολλοί μουσουλμάνοι μαθητές αφανείς στα υπόλοιπα μαθήματα τονώθηκε η αυτοπεποίθησή τους εφόσον η συμμετοχή τους κρίθηκε καθοριστικής σημασίας τους διεκδικούσαν οι ομάδες. Εκτονώθηκαν όλοι οι μαθητές ανεξαιρέτως στην αυλή. ▶ Υπήρχε συνεργασία των «πολυπολιτισμικών» μαθητών στο πρόγραμμα κυρίως στο παιχνίδι αλλά αυτή παραμένει στο χώρο του σχολείου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Δημιουργία αφίσσας με την καθοδήγηση των καθηγητών

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΤΗΚΑΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι ομάδες αποτελούνταν από διαφορετικούς μαθητές σε σχέση με το θρήσκευμα και καταγωγή

◆ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΤΣΙΤΑΚ ΜΠΟΥΡΑΚ
ΑΧΜΕΤ ΟΓΛΟΥ ΑΧΜΕΤ
ΧΑΙΔΩ ΖΑΡΑ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ
ΞΕΝΙΑ ΓΑΒΡΗΛΙΔΟΥ
ΕΡΧΑΝ ΜΠΑΓΛΑΜΑΤΖΗ

◆ 19 ΓΕΝΑΡΗ

ΠΟΠΗ ΔΟΞΑΚΙΔΟΥ
ΚΙΕΜΟΥΡΑΝ ΕΜΙΡ
ΣΟΦΙΑ ΑΝΔΡΕΑΝΙΔΟΥ
ΧΑΙΤΑ ΜΟΥΡΑΤ
ΑΘΗΝΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

◆ 6ο ΤΟΥΡΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΩΔΩΡΙΔΗΣ
ΑΙΚΟΥΤ ΑΧΤΣΗ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΛΤΣΟΓΛΟΥ
ΕΛΙΣΑΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
ΘΟΔΩΡΗΣ ΙΓΝΑΝΤΙΑΔΗΣ
ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΜΠΑΓΛΑΡΟΦ
ΕΣΜΕΡΑΛΝΤΑ ΝΤΡΕΖΟΝΙ
ΑΛΗ ΟΓΛΟΥ ΙΚΜΠΑΛ

◆ ΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΕΝΟΙ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΤΡΩΛΗΣ
ΦΙΛΙΩ ΜΕΛΙΓΚΟΤΣΗ
ΗΡΩ ΓΑΒΡΗΛΙΔΟΥ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΡΓΙΩΤΗΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΓΑΒΡΗΛΙΔΗΣ
ΤΖΕΜΙΑ ΧΑΣΑΝΚΙΑ
ΧΑΡΗΣ ΚΑΡΣΛΙΔΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΧΟΙΝΑΚΙ

ΤΖΑΜΙ

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ
ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕ ΒΗΜΑΤΑΚΙΑ

ΣΚΟΥΡΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΜΑΚΡΙΑ ΓΑΙΔΟΥΡΑ

ΤΑ ΜΗΛΑ

1-2-3 ΣΤΟΠ

ΑΚΟΜΗ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΑΝ ΕΙΝΑΙ

- ◆ ΤΣΑΡΑΚΜΑΝ
- ◆ ΓΟΥΡΝΙΤΣΑ
- ◆ ΠΙΚΟ-ΠΙΚΟ
- ◆ ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΗΣ ΜΑΓΙΣΣΑΣ
- ◆ ΚΟΚ
- ◆ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΚΙΑ
- ◆ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΞΗΓΗΘΟΥΝ.

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΔΡΑΜΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ
(ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΕΝΙΑΙΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ)

Τάξη: Α΄ Γυμνασίου Τμήμα: Α1

Τίτλος σχεδίου εργασίας: «Γραπτός Λόγος και Εικόνα» (Εικονογράφηση κειμένου)

Σχολικό έτος 2003-2004

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Το θέμα «Γραπτός Λόγος και Εικόνα» προτάθηκε, μαζί με άλλα πέντε θέματα, στους μαθητές με πρώτο κριτήριο την άμεση σύνδεση του μαθήματος της νεοελληνικής λογοτεχνίας με την οπτική επικοινωνία και τα προβλήματα της σχέσης αυτής.
- Δεύτερο κριτήριο αποτέλεσε ο ιδιαίτερος χώρος της δημοφιλούς πολιτισμικής παραγωγής που έχει καθιερωθεί να αποκαλείται περιφρονητικά «μαζική κουλτούρα». Τόσο η οπτική επικοινωνία, όσο και η μαζική κουλτούρα έχουν παραδοσιακά θεωρηθεί ότι συνιστούν τον Άλλο της λογοτεχνίας, έναν Άλλο ανταγωνιστικό ή και εχθρικό.
- Τρίτο κριτήριο, για τους ίδιους τους μαθητές πλέον, που υπερψήφισαν την πρόταση, υπήρξε η δημιουργία, η δράση που πρότεινε το θέμα στις δραστηριότητές του, η πρωτοτυπία και η απομάκρυνση από τους παραδοσιακούς τρόπους ενασχόλησης με το μάθημα της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Σκοπός του θέματος

Μέσα από την εκπόνηση του προγράμματος με τίτλο «Γραπτός Λόγος και Εικόνα» επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να αναγνωρίσουν το ρόλο και τη σημασία της οπτικής επικοινωνίας στο σύγχρονο πολιτισμό, και συνεπώς να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για την καλλιέργεια της οπτικής εγγραμματοσύνης
- να συνειδητοποιήσουν την καλλιτεχνική και τη λογοτεχνική αξία των εικονογραφημένων ιστοριών (κόμικς) και τη σπουδαιότητά τους ως φορέα αξιών και αισθητικής.

Ειδικότεροι στόχοι του θέματος

Επειδή συχνά οι μαθητές υποχρεώνονται να ακούνε και να κάνουν πράγματα που τους επιβάλλει το σχολείο, ειδικότερος στόχος του θέματος ήταν οι μαθητές:

- να αυτενεργήσουν (να επιλέξουν κόμικς που τους αρέσουν, κείμενα για εικονογράφηση, τρόπους, μέσα εικονογράφησης ή άλλες φόρμες αισθητοποίησης του λόγου)
- να χαρούν και να αγαπήσουν το λόγο, την εικόνα, τη δημιουργία.

Δραστηριότητες

- Στο μάθημα της νεοελληνικής λογοτεχνίας οι μαθητές αρχικά έφεραν κόμικς που τους αρέσουν, διάβασαν και σχολίασαν στην τάξη ενδεικτικά αποσπάσματα.
- Από τα κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο «Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας» της α΄ γυμνασίου επέλεξαν το κείμενο: «Ο Σκληρόκαρδος Γίγαντας» του Όσκαρ Ουάιλντ, με στόχο να διερευνήσουν τη διαδικασία μετατροπής του γραπτού λόγου σε εικόνα.
- Σε ανάλογο πλαίσιο σχολίασαν κωμικογραφήματα στην αρχαία ελληνική, αποτύπωση φράσεων παροιμιακών σε εικόνα, αναζήτησαν την απεικόνιση αρχαίων ελληνικών μύθων σε αγγεία της αρχαιότητας.
- Στο μάθημα των καλλιτεχνικών συζήτησαν τρόπους εικαστικής «μεταγραφής» του κειμένου «Ο Σκληρόκαρδος Γίγαντας» και προχώρησαν στη δημιουργία των αντίστοιχων εικόνων.
- Στο μάθημα της πληροφορικής έδρασαν πάνω στο πλαίσιο «Εικόνα/Φωτογραφία, Ηχογράφηση διαλόγων».
- Στο μάθημα των αγγλικών αξιοποίησαν παροιμίες και φράσεις σχετικά με τη διατροφή -υλικό άλλου τμήματος της ευέλικτης ζώνης- τις εικονοποίησαν με αγγλικούς υπότιτλους.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

- να ενδιαφερθούν οι μαθητές, να προβληματιστούν, να συζητήσουν, να αξιολογήσουν τα αναγνώσματά τους
- να κινητοποιήσουν τη φαντασία
- να διερευνήσουν και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους

Βιβλιογραφία

1. διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο, Μια νέα πρόταση διδασκαλίας, Ομάδα έρευνας για τη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας, Επιμέλεια: Β. Αποστολίδου - Β. Καπλάνη, Ε. Χοντολίδου, εκδ. τυπωθήτω Γ. Δάρδανος, Αθήνα, 2000.
2. Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής σε κωμικογραφήματα, κείμενα: Χρίστος Δάκλος, Εικονογράφηση: Νότης Κατσέλης, εκδ. Δίαυλος, Αθήνα, 1994

ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ

(ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΕΝΙΑΙΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ)

Τάξη: Α΄ Γυμνασίου Τμήμα: Α2

Τίτλος σχεδίου εργασίας: «Το κρασί και το αμπέλι»

Σχολικό έτος 2003-2004

Κριτήρια επιλογής θέματος:

- Το συγκεκριμένο θέμα έχει άμεση σχέση με την τοπική ιστορία (αρχαιολογικά ευρήματα ιερού Διονύσου, λατρεία Διονύσου σε όλη την περιοχή μας στην αρχαιότητα, σύγχρονα δρώμενα Θεοφανίων σε αρκετούς Δήμους του Νομού, καλλιέργεια αμπελιού σε μεγάλες εκτάσεις, ύπαρξη πολλών, μεγάλων και μικρών οινοποιείων).
- Προσωπικές εμπειρίες παιδιών από την οικογενειακή παραγωγή κρασιού.
- Ερεθίσματα δόθηκαν από την Οδύσσεια του Ομήρου (την εποχή της επιλογής του θέματος είχε διδαχθεί μια αγαπημένη ενότητα των παιδιών που αναφέρεται στη μέθη του Κύκλωπα με το κρασί του Οδυσσέα και στην τύφλωσή του), αλλά και το ποίημα του Ελύτη «Ο ήλιος» από το σχολικό βιβλίο (με αναφορά στα αμπέλια, χαρακτηριστικό στοιχείο της πατρίδας μας, του τόπου μας).
- Το θέμα αυτό θεωρήθηκε εύκολο από τα παιδιά, κατανοητό από όλους, και παρέχει τη δυνατότητα διαθεματικής προσέγγισης από πολλά μαθήματα, αλλά και πεδίο ευχάριστου πειραματισμού.

Το δεύτερο θέμα που είχε προταθεί αλλά συγκέντρωσε λιγότερους σταυρούς προτίμησης ήταν «Ο τόπος μας», με ερέθισμα που δόθηκε από αντίστοιχη ενότητα του σχολικού βιβλίου της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Σκοπός:

Διαθεματική προσέγγιση του αμπελιού και του παραγώγου του, του κρασιού, με τη βοήθεια όλων των μαθημάτων που διδάσκονται στην Α΄ Γυμνασίου (Νεοελληνική Γλώσσα, Ιστορία και τοπική Ιστορία, Αρχαία Ελληνικά από μετάφραση και από το πρωτότυπο, Ξένες Γλώσσες, Γυμναστική, Καλλιτεχνικά, Θρησκευτικά,

Μουσική, Βιολογία, Γεωγραφία, Μαθηματικά, Λογοτεχνία).

Κύριος σκοπός θεωρείται να ερευνήσουν το ρόλο του αμπελιού και του κρασιού στην τοπική ιστορία, στην οικονομία, στην καθημερινή ζωή, στη γλώσσα, στη θρησκεία, στην τέχνη, στη μουσική των ανθρώπων της εποχής μας, κάνοντας αναφορές στους αρχαίους Έλληνες και συγκρίσεις με αυτούς.

Στόχοι:

Γενικοί στόχοι:

- Να μάθουν οι μαθητές να συνεργάζονται για την αναζήτηση, επεξεργασία και σύνθεση υλικού υπακούοντας στους κανόνες που έθεσαν από την αρχή ως ομάδες (χωρίστηκαν σε ομάδες, μία για κάθε μάθημα-θεματική υποενότητα ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, έχοντας κάθε ομάδα ένα συντονιστή που ορίστηκε με κλήρωση και όνομα σχετικό με το θέμα της υποενότητας, προκειμένου να υπάρξει δέσιμο της ομάδας).
- Να μάθουν να αναζητούν υλικό, αντλώντας πληροφορίες, με βιωματικό τρόπο, από το οικογενειακό, φιλικό αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, ανοίγοντας έτσι την πόρτα του σχολείου στην κοινωνία.
- Να μάθουν να αναζητούν πληροφορίες σε βιβλιοθήκες, στο διαδίκτυο κ.α. και να τις καταγράφουν με τη βοήθεια της τεχνολογίας (υπολογιστές, μέσα ηχογράφησης).
- Να προσεγγίσουν με τρόπο διαθεματικό και κριτικό ένα θέμα που τους ενδιαφέρει, αναπτύσσοντας πρωτοβουλιακή δράση.

Ειδικοί στόχοι (κατά μάθημα):

Άλλοι στόχοι τέθηκαν από την αρχή και άλλοι προέκυψαν στην πορεία

Τις περισσότερες φορές οι μαθητές ήθελαν παιχνίδι, πειραματισμό, δράση.

Νεοελληνική Γλώσσα

- Να χαρούν και να μάθουν παίζοντας με τις λέξεις που σχετίζονται με το θέμα, κατακτώντας τη γλώσσα τους (εφαρμόζοντας ασκήσεις του βιβλίου με παράγωγα, σύνθετα, περιεκτικά κ.α.), κάνοντας συγκρίσεις με τις αντίστοιχες λέξεις της αρχαίας ελληνικής (διάρκεια και συνέχεια γλώσσας), των γλωσσών που διδάσκονται στο σχολείο και των γλωσσών των χωρών καταγωγής κάποιων παιδιών του τμήματος.
- Να αναζητήσουν τις λέξεις αμπέλι και κρασί στην καθημερινή ζωή τους (τις τρώμε, πώς τις λέμε, τις παίζουμε;).

Ομήρου Οδύσσεια

- Να συλλέξουν πληροφορίες για τη ζωή των αρχαίων Ελλήνων και τη σχέση τους με το κρασί και το αμπέλι, και να προσπαθήσουν να βιώσουν κάτι από τη ζωή τους.

Αρχαία Ελληνικά

- Να συγκρίνουν τις σχετικές λέξεις των Νέων ελληνικών με αυτές των αρχαίων και να καταλήξουν σε συμπεράσματα.

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

- Να αναζητήσουν το ρόλο των σχετικών λέξεων στο λογοτεχνικό λόγο.

Ιστορία

- Να αφουγκραστούν οι μαθητές τον απόηχο της διονυσιακής λατρείας στα Δρώμενα που γίνονται στο Νομό Δράμας.
- Να διαπιστώσουν τη σημασία που έχει το αμπέλι και το κρασί για την περιοχή τους, σημασία τέτοια που από την αρχαιότητα ως σήμερα είναι έκδηλη στις γιορτές (Διονύσου και Δρώμενα).

Μουσική

- Να αναζητήσουν τρόπους σύνδεσης του κρασιού με τη μουσική.
- Καλλιτεχνική δραστηριοποίηση.

Θρησκευτικά

- Αναζήτηση της έννοιας της «αμπέλου» και του ρόλου που έχει ο οίνος στη θρησκεία.

Γυμναστική

- Συνειδητοποίηση εκ μέρους των μαθητών της κακής επίδρασης του οινοπνεύματος για την ομαλή λειτουργία του οργανισμού, τονίζοντας την υγιεινή ζωή των αθλητών.

Αγγλικά

- Γνωριμία με αγγλικό λεξιλόγιο που σχετίζεται με το θέμα.

Γαλλικά

- Γνωριμία με γαλλικό λεξιλόγιο που σχετίζεται με το θέμα.

Καλλιτεχνικά

- Να προσεγγίσουν το θέμα από την εικαστική του πλευρά.

Οι συνάδελφοι της Βιολογίας και της Γεωγραφίας δεν είχαν εμπλακεί όταν συντάχθηκε η παρούσα έκθεση.

Δραστηριότητες (κατά μάθημα):

Οι περισσότερες δραστηριότητες θα βιντεοσκοπηθούν για το αρχείο του σχολείου. Πολλές δραστηριότητες προκύπτουν κατά την πορεία εφαρμογής του προγράμματος, με αποτέλεσμα να παραλειφθούν πιθανόν κάποιες από αυτές που θα πραγματοποιηθούν.

Νεοελληνική Γλώσσα

- Παίζουμε με τις λέξεις κρασί, αμπέλι, σταφύλι, τρύγος: Τα παιδιά αναζητούν σε λεξικά τη σημασία, την ετυμολογία, παράγωγα, σύνθετα, φράσεις, παροιμίες.
- Εμπλέκουμε στην Ευέλικτη Ζώνη τους γονείς τους: Οι μαθητές ρωτάνε τη μαμά τους για τα φαγητά και τα γλυκά που γίνονται με το σταφύλι, τα αμπελόφυλλα, το κρασί. Ρωτάνε τον μπαμπά τους για τις περιστάσεις που πίνουν κρασί οι ενήλικες και τις ευχές, αστείες και σοβαρές, που δίνονται.
- Εμπλέκουν οι μαθητές τον παππού και τη γιαγιά στην Ευέλικτη Ζώνη. Τους ρωτάνε για παραμύθια, παροιμίες, ανέκδοτα σχετικά με το θέμα.

- Επίσκεψη σε μεγάλο οινοποιείο της περιοχής και τηλεφωνική επικοινωνία με άλλα, προκειμένου να ερευνηθούν οι ονομασίες των κρασιών και η σχέση τους ή μη με την Ιστορία του τόπου μας. Κατά την επίσκεψη στο οινοποιείο ακολουθούμε όλα τα στάδια παραγωγής κρασιού, μαθαίνουμε τη σχετική ορολογία, ρωτάμε, φωτογραφίζουμε, βιντεοσκοπούμε.
- Από την παραπάνω δραστηριότητα δόθηκαν ερεθίσματα στα παιδιά να ενδιαφερθούν για τα επαγγέλματα που έχουν σχέση με την παραγωγή του κρασιού και ζήτησαν πληροφορίες για το μέλλον και τις προοπτικές του κλάδου. Παράλληλα, εκδηλώθηκε η επιθυμία να σχεδιάσουν τα ίδια τη δικιά τους ετικέτα κρασιού, με σχέδιο και τα απαραίτητα χαρακτηριστικά.
- Οι μαθητές που σαν τόπο καταγωγής έχουν μια άλλη χώρα, γράφουν τις λέξεις κρασί και αμπέλι στη γλώσσα των χωρών εκείνων, και δημιουργούν έναν κατάλογο με λέξεις από πολλές χώρες, προσθέτοντας και τις λέξεις που έμαθαν από τις ξένες γλώσσες που διδάσκονται στο σχολείο.

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

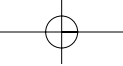
- Οι μαθητές αναζητούν τις λέξεις αμπέλι και κρασί στα κείμενα του σχολικού βιβλίου της λογοτεχνίας της Α΄ Γυμνασίου και προσπαθούν να αντιληφθούν το ρόλο τους.

Ομήρου Οδύσσεια

- Το κρασί στην αρχαιότητα: Οι μαθητές αναζητούν τα ποτά των αρχαίων Ελλήνων και επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στο κρασί-άκρατος οίνος. Ανακαλύπτουν τα συμπόσια (μαθαίνουν από άλλα βιβλία τα μέρη των συμποσίων, το ρόλο του κρασιού, τον τρόπο οινοποίησης, τα παιχνίδια με το κρασί, σχετικά επαγγέλματα).
- Εντοπίζουν μέσα από το κείμενο του Ομήρου το υπηρετικό προσωπικό που ασχολείται με τη φύλαξη και το κέρασμα του κρασιού.
- Επεξεργάζονται τις φωτογραφίες αγγείων που υπάρχουν στο σχολικό βιβλίο της Οδύσσειας και με την βοήθεια των υποτίτλων αντιλαμβάνονται τον τρόπο αποθήκευσης, κεράσματος και πόσης του κρασιού από τους αρχαίους Έλληνες.
- Αναζητούν και συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά επίθετα που χρησιμοποιεί ο Όμηρος για το κρασί.
- Αναπαράσταση ενός συμποσίου (Οι μαθητές σχεδιάζουν τα απαραίτητα αγγεία, αντλώντας πληροφορίες και από το μάθημα της Ιστορίας, αναλαμβάνουν ρόλους υπηρετικού προσωπικού και συμποσιαστών, τρώνε τραγήματα και πίνουν άκρατο οίνο (βυσσινάδα), φιλοσοφούν, παίζουν, λένε γρίφους και αστεία, και ένας αοιδός προσπαθεί να πει κάποιους στίχους της Οδύσσειας από το πρωτότυπο για να τέρψει τους συμποσιαστές).

Αρχαία Ελληνικά

- Γνωριμία με τις λέξεις άμπελος, οίνος, βότρυς, οινοχόος. Επεξεργασία των εικόνων, των αγγείων και των πινάκων ζωγραφικής του σχολικού βιβλίου των Αρχαίων που έχουν σχέση με το θέμα μας.
- Οι δραστηριότητες του μαθήματος της Οδύσσειας γίνονται παράλληλα με τις δραστηριότητες του μαθήματος των Αρχαίων.

Ιστορία

- Φωτογράφιση του χώρου όπου βρέθηκε το ιερό του Διονύσου.
- Φωτογράφιση «Αράπη» ντυμένου με την παραδοσιακή στολή.
- «Ανέβασμα» ενός διονυσιακού διθυράμβου και αναπαράσταση μιας τελετής των «αράπηδων»/«μπαμπουγερόντων».
- Συνέντευξη από ιερέα της περιοχής για το πώς βλέπει η εκκλησία τα δρώμενα

Μουσική

- Συλλογή πληροφοριών για τρεις τομείς: Μουσική στις Διονυσιακές γιορτές, δημοτική μουσική (τραγούδια για το αμπέλι, τον τρύγο, το κρασί και το γλέντι), λαϊκή μουσική (ρεμπέτικα, ελαφρά τραγούδια και τραγούδια από την ελληνική οπερέτα)
- Συγκέντρωση τραγουδιών για το κρασί από το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον είτε ηχογραφώντας είτε καταγράφοντας τους στίχους.
- Συλλογή αντικειμένων που έχουν σχέση με το κρασί (μπουκάλια, φελλούς, τιρμπουσόν κ.ά.), για να δημιουργήσουν αυτοσχέδια μουσικά όργανα και με αυτά να συνοδέψουν ένα τραγούδι που θα γράψουν και θα συνθέσουν μόνοι τους οι μαθητές.
- Επιλογή ενός τραγουδιού για να αποδοθεί με θεατρικό τρόπο σε σκηνοθεσία των παιδιών, τα οποία θα έχουν και τη γενικότερη επιμέλεια.

Θρησκευτικά

- Οι μαθητές συνεργαζόμενοι ερευνούν και εντοπίζουν αναφορές στη Βίβλο που έχουν σχέση με την άμπελο και τον οίνο, και στην υπόλοιπη Ορθόδοξη παράδοση, συγκρίνοντας και με στοιχεία από την αρχαία ελληνική θρησκεία.
- Οι μαθητές φωτογραφίζουν τέμπλα από εκκλησίες της περιοχής που έχουν κλήματα.
- μαθητές καταγράφουν έθιμα που σχετίζονται με τον εορτασμό του Αγίου Τρύφωνα.
- Οι μαθητές αναζητούν εικόνες με σχέδια που έχουν κλήματα.

Γυμναστική

- Έγινε ενημέρωση των μαθητών για τη δράση του οινοπνεύματος στον οργανισμό και τονίσθηκε η στάση που έχουν οι αθλητές απέναντι στην κατανάλωση οινοπνευματούχων ποτών , έτσι ώστε να μην επηρεάζονται οι επιδόσεις τους.
- Αθλητής του Νομού θα επισκεφθεί το σχολείο για να εκφράσει τις απόψεις του.
- Οι μαθητές παρουσιάζουν εμπειρίες από το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον για άτομα που έκαναν υπερβολική χρήση οινοπνεύματος και βρέθηκαν εκτός εαυτού.

Αγγλικά

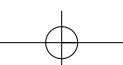
- Τα παιδιά αναζητούν σε λεξικά και γράφουν σε εργασία τις λέξεις που είναι σχετικές με το θέμα.

Γαλλικά

- Τα παιδιά αναζητούν σε λεξικά και γράφουν σε εργασία τις λέξεις που είναι σχετικές με το θέμα, και ενημερώνονται για τα γαλλικά κρασιά.

Καλλιτεχνικά

- Μελέτη έργων τέχνης σχετικών με το θέμα.

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- Να γραφεί μία συνθετική εργασία μέρη της οποίας θα είναι τα συμπεράσματα από το υλικό που θα συλλέξουν οι μαθητές και να δημιουργηθεί ένα πλούσιο και χρήσιμο αρχειακό υλικό με τις φωτογραφίες, τις εργασίες των μαθητών, την κασέτα βιντεοσκόπησης των δραστηριοτήτων, το ενημερωτικό υλικό και τη βιβλιογραφία που βρήκαν οι ίδιοι οι μαθητές.
- Να χαρούν τη συνεργασία τους, μέσα από τις διαφωνίες, την προσπάθεια, την αναζήτηση, τις δυσκολίες, τις απογοητεύσεις.
- Να μοιρασθούμε με τους υπόλοιπους μαθητές τους σχολείου τις εμπειρίες και τα αποτελέσματα των προσπαθειών μας, παρουσιάζοντάς τα σε ημερίδα του σχολείου.

Κάποιες από τις δραστηριότητες μπορεί λόγω χρόνου να μη γίνουν. Όμως, και η απλή αναφορά τους θα δώσει τα ερεθίσματα που απαιτούνται.

Κάποιες άλλες μπορεί να μην έχουν το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Όμως, αρκεί η προσπάθεια των παιδιών που ξέφυγαν από το σχολικό χώρο και βίωσαν νέες εμπειρίες.

Βιβλιογραφία

- Όλα τα σχολικά βιβλία των Φιλολογικών μαθημάτων του ΟΕΔΒ, της Α΄ Γυμνασίου (Ομήρου Οδύσεια, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Αρχαία Ελληνικά, Νεοελληνική Γλώσσα, Ιστορία)
- Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι του ΟΕΔΒ, της Β΄ Γυμνασίου
- Κοινωνική και πολιτική Οργάνωση στην Αρχαία Ελλάδα του ΟΕΔΒ, Β΄ Λυκείου
- Λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, Ι. Σταματάκου, Εκδόσεις Φοίνιξ
- Λεξικό της Νέας ελληνικής γλώσσας του Κακριδή
- Ενημερωτικά έντυπα του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Δράμας
- Διαφημιστικά έντυπα οινοποιείου (όλα τα παραπάνω για τα μαθήματα της Γλώσσας, των Αρχαίων, της Οδύσειας, των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας)
- Αράπηδες, ένα ευρητηρικό δρώμενο στο Μοναστηράκι Δράμας, Γ. Αικατερινίδης (Ιστορία)
- Γιορτές και Δρώμενα στο Νομό Δράμας, Γ. Αικατερινίδης (Ιστορία)
- Δρώμενα Θεοφανίων στην Καλή Βρύση Δράμας, Γ. Αικατερινίδης (Ιστορία)
- Η Χωριστή Δράμας κατά τη δεύτερη βουλγαρική Κατοχή της Ανατολικής Μακεδονίας, Γ. Αικατερινίδης (Ιστορία)
- Παλαιά και Καινή Διαθήκη (Θρησκευτικά)
- Ελληνοαγγλικό Λεξικό, της σχολικής βιβλιοθήκης (Αγγλικά)
- Ελληνογαλλικό Λεξικό, της σχολικής βιβλιοθήκης (Γαλλικά)
- Βιβλία τέχνης από τη σχολική και τη δημόσια βιβλιοθήκη (Καλλιτεχνικά)
- Ιστορία του ελληνικού έθνους
- Διαδίκτυο

ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ
(ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΕΝΙΑΙΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ)

Τάξη: Α΄ Γυμνασίου Τμήμα: Α3
Τίτλος σχεδίου εργασίας: «Τίποτα»
Σχολικό έτος 2003-2004

Κριτήρια επιλογής θέματος

Η επιλογή του θέματος έγινε ως εξής: Οι μαθητές πρότειναν διάφορα θέματα. Το θέμα με τίτλο «τίποτα» τέθηκε αρχικά ως αντιθετική επιλογή ως προς τα υπόλοιπα, δηλαδή «κάποιο από τα παραπάνω ή τίποτα από αυτά». Μέσα όμως από τη συζήτηση φωτίστηκε διαφορετικά και προέκυψε πλέον ως αυτόνομο θέμα έννοια του «τίποτα». Το θέμα αυτό ήταν άγνωστο, μυστήριο, αντισυμβατικό, ασυνήθιστο, δύσκολο και το κυριότερο ήταν σαν ένα ανοιχτό για όλους πρόβλημα με απρόβλεπτη έκβαση. Από μια άλλη σκοπιά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί διεπιστημονικό και γι' αυτό κατάλληλο για θέμα ευέλικτης ζώνης, αφού έχει μια προκλητική και δυναμική σχέση προς την γνώση. Τελικά μετά από συζήτηση στην τάξη, το θέμα αυτό υπερψηφίστηκε.

Δραστηριότητες

Η προσέγγιση του θέματος έγινε σε δύο φάσεις

Φάση 1^η:

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες για προσεγγίσουν την έννοια από την πλευρά
1) της γλώσσας και της λογοτεχνίας 2) των μαθηματικών και της φυσικοχημείας
3) της μουσικής 4) της τέχνης 5) της θεολογίας. Για το σκοπό αυτό αναζήτησαν και κατέβασαν σελίδες από το Internet. Το υλικό που μαζεύτηκε αξιοποιήθηκε με αναγνώσεις και συζητήσεις στην τάξη.

Φάση 2^η:

Οι μαθητές διάλεξαν ένα κείμενο το οποίο δραματοποιήθηκε με σκοπό να εμπλακούν όλοι στη θεατρική διαδικασία. Έτσι μετά την διανομή των ρόλων οι υπόλοιποι χωρίστηκαν σε ομάδες για την μουσική, ενδυματολογία, φωτισμό, ήχο, φροντιστήριο κλπ

Σκοποί και στόχοι

- Συστηματική μελέτη του θέματος (διεπιστημονικότητα)
- Διεύρυνση και τη σύνθεση των γνώσεων (δημιουργικότητα)

- Δράση με ομαδική δουλειά, δημοκρατική συμμετοχική και δημιουργική ατμόσφαιρα (συλλογικότητα)
- Ανάληψη πρωτοβουλιών από τους μαθητές
- Έκφραση μέσω της θεατρικής παράστασης (Βιωματικότητα)
- Καλλίτερη σχέση με τη διαδικασία της μάθησης
- Αποκάλυψη της δυναμικής σχέσεις του «τίποτα» με τη γνώση

Αποτελέσματα-Συμπεράσματα

- Οι μαθητές χρησιμοποιούν την λέξη «τίποτα» στον καθημερινό τους λόγο, δίνοντας τις ανάλογες κάθε φορά προεκτάσεις. Τις περισσότερες φορές δίνουν έμφαση στη λέξη, για να θυμίσουν τα όσα με αφορμή αυτήν διαμείφτηκαν.
- Κατανόηση της αξίας της έρευνας, της ομάδας και της συλλογικής δράσης

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά (από το πρωτότυπο)

Στόχοι:

- Ούτις, ουδείς, μηδείς, ου, μη: ετυμολογία, σημασία, μεταξύ τους διαφοροποιήσεις
- Αναφορά των επιμεριστικών αντωνυμιών - μια γνωριμία
- Ομαδική εργασία

Το επίπεδο γνώσεων των παιδιών δεν επιτρέπει μεγαλύτερη έρευνα

Δραστηριότητες (οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε ομάδες):

- Αναζήτηση λέξεων στο λεξικό και επεξεργασία αυτών
- Αναζήτηση λέξεων στη γραμματική και επεξεργασία αυτών

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- Μια πρώτη επαφή με λέξεις - έννοιες που δε γνωρίζουν
- Αναζήτηση λεξικού και γραμματικής στη σχολική βιβλιοθήκη και σωστή χρήση αυτών
- Επιτυχής συνεργασία
- Καταγραφή συμπερασμάτων

Βιβλιογραφία

- Σχολικό βιβλίο γραμματικής της αρχαίας ελληνικής γλώσσας Α΄ Λυκείου, Μιχ. Οικονόμου, ΟΕΔΒ
- Λεξικόν της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, Ι. Σταματάκου, Εκδόσεις Φοίνιξ

Μάθημα: Ομήρου Οδύσσεια

Στόχοι:

- Να εντοπίσουν το δόλο - τέχνασμα του Οδυσσέα με το όνομα «Ούτις»
- Να αντιληφθούν το ρόλο του τεχνάσματος στην εξέλιξη του μύθου
- Να συνδέσουν το τέχνασμα με στοιχεία της προσωπικότητας του Οδυσσέα
- Να δώσουν όσες προεκτάσεις μπορούν για το τότε και το τώρα
- Να γίνει αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία της τεχνικής του έπους

Δραστηριότητες (οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε ομάδες):

- Ούτις: ερμηνεία και ετυμολογία της λέξης με τη βοήθεια λεξικού από τη σχολική βιβλιοθήκη
- Τα παιδιά ερευνούν πώς λειτουργεί το πλαστό όνομα Ούτις ως τέχνασμα και την αποτελεσματικότητά του
- Με το συγκεκριμένο τέχνασμα τα παιδιά θυμούνται και επιβεβαιώνουν τα επίθετα που αποδίδει ο Όμηρος στον Οδυσσέα (πολύτροπος, πολυμήχανος κ.α.) ενώ παράλληλα βρίσκουν και δικά τους επίθετα (π.χ. επινοητικός)
- Τα παιδιά σχολιάζουν τη χρήση του πλαστού ονόματος και καταλήγουν πως η ευστροφία και η δύναμη του λόγου νικούν τη σωματική δύναμη
- Γίνεται αναφορά στην επική ειρωνεία (στοιχείο τεχνικής)

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- Να δοθούν ερεθίσματα στα παιδιά για να κρίνουν και να παράγουν λόγο, ερευνώντας
- Αναζήτηση λεξικού και γραμματικής στη σχολική βιβλιοθήκη και σωστή χρήση αυτών
- Επιτυχής συνεργασία
- Καταγραφή συμπερασμάτων σε μικρές εργασίες, μέρη μιας συνθετικής εργασίας

Βιβλιογραφία

- Σχολικό βιβλίο Ομήρου Οδύσσεια
- Λεξικόν της αρχαίας ελληνικής γλώσσης, Ι. Σταματάκου, Εκδόσεις Φοίνιξ